FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	34386
Nom	Pràcticum I
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	19.5
Curs acadèmic	2018 - 2019

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	3	Altres casos

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	18 - Pràctiques integrades a l'Àrea/Departament de salut	Pràct. Externes

Coordinació

Nom	Departament
ESPLUGUES CEBRIAN, ANA	125 - Infermeria
SANCHEZ GARCIA, ANA MARIA	125 - Infermeria

RESUM

El model de pràctiques integrades en el Departament / Àrea de Salut, integra els coneixements, habilitats, destreses, actituds i valors adquirits en totes les matèries de la titulació incorporant tant les ciències biològiques, com mèdiques i socials. No obstant això, cal tenir en compte que la pràctica en institucions sanitàries és un component essencial del procés d'ensenyament aprenentatge en Infermeria, oferint l'oportunitat de desenvolupar un coneixement pràctic diferent, adquirit mitjançant l'acció, en permetre reconèixer diferents situacions i intervenir amb una resposta concreta donada per la pràctica, considerant-se un coneixement lligat a l'experiència, i centrat no només en l'atenció a la persona sinó a la família i la comunitat.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana haver superat les assignatures del primer i segon curs del Grau en Infermeria relacionades amb la matèria Salut Pública, Infermeria Comunitària i Gestió i Administració dels serveis de salut.

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Ser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària integral i professional adequada a les necessitats de salut de la persona, la família i la comunitat que atenen, des del reconeixement al dret a la salut dels ciutadans i ciutadanes, i d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que estableixen les normes legals i deontològiques aplicables.
- Treballar en equip, entenent aquest com a unitat bàsica en què s'integren, estructuren i organitzen, de forma uni- o multidisciplinària i interdisciplinària, els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials, com a forma d'assegurar la qualitat de l'atenció sanitària.
- Proposar i desenvolupar actuacions d'atenció a la salut que privilegien la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia, i que propendisquen a la millora de les condicions de vida de la població.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.
- Basar les intervencions de la infermeria en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Planificar i prestar cures d'infermeria dirigides a persones, família o grups, orientats als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Promoure estils de vida saludables per part de la persona, la família i la comunitat, que fomenten l'autocura en el maneig de la salut.
- Desenvolupar accions d'educació per a la salut utilitzant les estratègies adequades a les persones, famílies i comunitats, i posar a l'abast de la població i en un llenguatge comprensible la informació científica i les recomanacions que se'n deriven.
- Planificar, organitzar i avaluar activitats formatives dirigides al personal d'infermeria i a altres professionals de la salut.

- Identificar els determinants de la salut, tant biològics com demogràfics, ambientals, socials, econòmics, culturals, psicològics i de gènere, analitzar la seua influència en les condicions de vida i treball de la població i la seua repercussió en el procés de salut-malaltia.
- Identificar la participació comunitària com un element imprescindible per al desenvolupament de la promoció de la salut, així com participar en la formulació, execució i avaluació de polítiques públiques saludables i projectes intersectorials que enfortisquen el desenvolupament local.
- Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives, de promoció de la salut i d'investigació.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes aplicant, entre d'altres, l'enfocament de gènere.
- Aplicar les tecnologies i sistemes d'informació i comunicació de les cures de salut.
- Capacitat per a descriure els fonaments del nivell primari de salut i les activitats que cal desenvolupar per a proporcionar una cura integral d'infermeria a l'individu, la família i la comunitat. Comprendre la funció i les activitats i l'actitud cooperativa que el professional ha de desenvolupar en un equip d'atenció primària de salut. Promoure la participació de les persones i grups en el seu procés de salut-malaltia
- Conèixer el sistema sanitari español. Identificar les característiques de la funció directiva dels serveis d'infermeria i la gestió de cures. Conèixer i ser capaç d'aplicar les tècniques de direcció de grups.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

L'assignatura "Pràcticum I" permet que l'alumnat pugui:

1. Conèixer la delimitació geogràfica i localització de la comunitat on la / l'estudiant s'incorporarà per realitzar les pràctiques en la comunitat.

2. Conèixer la caracterització social de la comunitat (estructura demogràfica, estructura social, estructura urbana, transport, sectors productius, estructura ideològica).

3. Relacionar les condicions de vida segons gènere, amb la situació de salut en el nivell local.

4. Identificar els factors de risc de les malalties més prevalents de la zona.

5. Recollir indicadors bàsics que permetin monitoritzar les condicions de gènere dins de l'Estudi Comunitari de Salut en el nivell local.

6. Conèixer les característiques concretes dels equipaments i serveis (socials, sanitaris, educatius, culturals, oci i temps lliure, etc.) Que existeixen en la comunitat, la seva ubicació, les seves funcions, la seva interrelació i formes de coordinació.

7. Conèixer els recursos propis amb què compta la comunitat, és a dir, el teixit associatiu, els grups formals i informals.

8. Conèixer les necessitats i demandes de la població en la zona d'estudi, emprant la metodologia d'investigació-acció participativa: l'audició.

9. Identificar les relacions de gènere presents en la comunitat, família i lloc de treball, que determinen les percepcions de necessitats de salut i les necessitats de salut percebudes per la comunitat per sexe i cicle vital.

10. Tenir coneixement global de la situació de salut i necessitats de la comunitat, per programar activitats d'infermeria en el sector.

11. Percebre la importància que té la realització de l'Estudi comunitari de salut i la implicació del personal d'infermeria en els programes d'intervenció comunitària.

12. Exercitar la metodologia d'Investigació-Acció Participativa

- Demanar informació objectiva i subjectiva, quantitativa i qualitativa.

- Manejar bases de dades informatitzades.

- Utilitzar indicadors demogràfics.

- Interpretar quadres i gràfiques.

- Practicar la tècnica de l'entrevista amb un representant d'un recurs comunitario associació

- Practicar la tècnica l'audició, la tabulació de les dades i analitzar la informació.

- Redactar un informe.

Dins de l'assignatura, es plantejant a més que l'alumnat en incorporar als centres de Salut Pública assoleixi els següents objectius:

1. Identificar el Departament de Salut com la demarcació geogràfica i poblacional per a la planificació, programació, gestió i coordinació de l'atenció de la salut de la comunitat.

2. Conèixer l'estructura i funcionament del Centre de Salut Pública del Departament, participant en cadascuna de les seves unitats: Epidemiologia, Salut Laboral, Higiene Alimentària, Promoció de la Salut i Programes de Salut.

3. Conèixer les característiques dels Sistemes d'Informació Sanitària.

4. Identificar i estudiar els factors de risc i els problemes de salut del Departament.

5. Conèixer les diferents activitats dirigides a protegir la salut de la població exposada a riscos de tipus ambiental i laboral ia riscos dels productes alimentaris i / o alimentaris, basant-se en la legislació vigent.

6. Conèixer els mecanismes de coordinació amb les diferents estructures de l'Atenció sanitària: primària i especialitzada.

7. Conèixer el funcionament de la Direcció del Centre de Salut Pública.

8. Conèixer les unitats de suport a l'Atenció Primària i el seu funcionament.Plantejant-se els següents objectius en cadascuna de les unitats.

UNITAT D'EPIDEMIOLOGIA

1. Conèixer les característiques demogràfiques de la població del Departament de Salut.

2. Familiaritzar-se amb el Sistema de Vigilància i control de les Malalties de Declaració Obligatòria (MDO) i el Sistema de Vigilància de Successos Sentinella, identificant les fonts de dades i el circuit de transmissió d'informació entre institucions sanitàries-en relació al sistema MDO i Xarxa Sentinella Sanitària (RCS) -.

3. Conèixer els programes de malalties d'especial vigilància: Tuberculosi (TBC), Xarampió i Paràlisi Flàccida Aguda (PFA).

4. Aplicar la metodologia de l'Epidemiologia Descriptiva (persona, lloc i temps)per a la detecció i investigació de brots epidèmics o de qualsevol situació sanitària que afecti la comunitat.

5. Saber identificar situacions d'alarma epidemiològica a la població, proposant mesures de control.

6. Conèixer les principals fonts d'informació de mortalitat i explotació posterior d'aquesta.

7. Conèixer els recursos disponibles de Salut Pública.

UNITAT D'HIGIENE DELS ALIMENTS

1. Conèixer els programes de vigilància i control sistemàtics dels establiments i les indústries alimentàries, amb especial atenció a les condicions higienicosanitàries d'aquests.

2. Conèixer els programes de vigilància sanitària.

3. Conèixer el funcionament del Registre Sanitari d'Indústries.

4. Conèixer la Xarxa d'Alerta Alimentària i els dispositius d'intercanvi ràpid d'informació.

5. Conèixer el decàleg de bones pràctiques de manipuladors d'aliments. Formació en higiene alimentària.

6. Conèixer el protocol de procediment en la investigació de brots epidèmics d'origen alimentari

UNITAT DE SALUT LABORAL

1. Conèixer els Sistemes d'Informació i Registre dels problemes de salut d'origen laboral (accidents de treball i malalties professionals), així com els mètodes de recerca activa de casos mitjançant la tècnica de successos sentinella (SVEL).

2. Conèixer el programa de Vigilància i Control de la Utilització de Plaguicides, tantpel que fa a la inspecció de punts de venda, com a les actuacions sobre els manipuladors (cursos d'educació, enquestes laborals i de salut, monitorització biològica etc.)

3. Conèixer les actuacions i funcions dels tècnics sanitaris dels Serveis dePrevenció d'Empresa i les entitats col · laboradores de la Seguretat Social perles contingències laborals (mútues d'accidents de treball, malalties professionals de la Seguretat Social, Empreses col · laboradores).

4. Conèixer la metodologia bàsica per a la confecció d'un Mapa de Risc Laboral.

UNITAT DE PROMOCIÓ DE LA SALUT

1. Conèixer la metodologia bàsica per l'elaboració d'un programa de promoció de la salut, així com la seva aplicació i avaluació.

2. Conèixer el paper dels mitjans de comunicació social i la seva importància per a lesactivitats d'Educació per a la Salut, així com les principals diferències en els missatges, segons es refereixin a ràdio o premsa escrita.

3. Participar en la programació d'activitats d'intervenció en la comunitat, mitjançant l'establiment de relacions de cooperació, coordinació i intercanvi amb els altres serveis i recursos del Departament, amb especial incidència en:

a) El programa de disminució del consum de tabac.

b) El pla de prevenció de la SIDA.

c) El programa d'educació per la salut al'escola.

d) El programa de prevenció d'accidents de trànsit.

4. Conèixer el Sistema d'Informació en Atenció Primària.

5. Conèixer la funció de coordinació que exerceix aquesta unitat, en la programació, execució i avaluació dels principals programes de salut que s'apliquen en el Departament, en concret en els programes de:

a) Vacunacions sistemàtiques.

b) Promoció de la salut de la dona.

c) Atenció al nen sa.

d) Salut bucodental.

e) Planificació familiar.

f) Prevenció i vigilància de la ràbia.

6. Promoció de la salut en la gent gran

2. Conèixer el programa de Vigilància i Control de la Utilització de Plaguicides, tantpel que fa a la inspecció de punts de venda, com a les actuacions sobre els manipuladors (cursos d'educació, enquestes laborals i de salut, monitorització biològica etc.)

3. Conèixer les actuacions i funcions dels tècnics sanitaris dels Serveis dePrevenció d'Empresa i les entitats col · laboradores de la Seguretat Social perles contingències laborals (mútues d'accidents de treball, malalties professionals de la Seguretat Social, Empreses col · laboradores).

4. Conèixer la metodologia bàsica per a la confecció d'un Mapa de Risc Laboral.

UNITAT DE PROMOCIÓ DE LA SALUT

1. Conèixer la metodologia bàsica per l'elaboració d'un programa de promoció de la salut, així com la seva aplicació i avaluació.

2. Conèixer el paper dels mitjans de comunicació social i la seva importància per a lesactivitats d'Educació per a la Salut, així com les principals diferències en els missatges, segons es refereixin a ràdio o premsa escrita.

3. Participar en la programació d'activitats d'intervenció en la comunitat, mitjançant l'establiment de relacions de cooperació, coordinació i intercanvi amb els altres serveis i recursos del Departament, amb especial incidència en:

a) El programa de disminució del consum de tabac.

b) El pla de prevenció de la SIDA.

c) El programa d'educació per la salut al'escola.

d) El programa de prevenció d'accidents de trànsit.

4. Conèixer el Sistema d'Informació en Atenció Primària.

5. Conèixer la funció de coordinació que exerceix aquesta unitat, en la programació, execució i avaluació dels principals programes de salut que s'apliquen en el Departament, en concret en els programes de:

a) Vacunacions sistemàtiques.

b) Promoció de la salut de la dona.

c) Atenció al nen sa.

d) Salut bucodental.

e) Planificació familiar.

f) Prevenció i vigilància de la ràbia.

6. Promoció de la salut en la gent gran

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'Estudi Comunitari de Salut

L'Estudi Comunitari de Salut (o "Anàlisi de la situació de salut de la població") a més de constituir el primer de les "Funcions essencials de la salut pública", es revela com la metodologia adequada per obtenir informació el més àmplia i completa possible sobre la població i del territori on es troba la comunitat. Per mitjà de l'Estudi estarem en disposició d'iniciar activitats dirigides a l'organització i coordinació de tots els recursos i serveis, i de posar en marxa processos d'intervenció comunitària i de desenvolupament comunitari.
Per a això s'organitzaran tallers on l'alumnat abordarà la realització d'un Estudi Comunitari de Salut, en un nivell bàsic, a través de l'observació del territori, i indirecta a partir del maneig de dades relatives a l'estructura i dinàmica de la població, mortalitat i morbiditat i altres indicadors de salut de la comunitat

relacionats amb el desenvolupament social i econòmic. L'estudi està referit a un dels departaments de salut on es trobin els centres de pràctiques. S'exercitarà a més, la metodologia d'investigació-acció participativa, mitjançant la planificació de l'audició, identificant els líders i els recursos de què disposa la comunitat.
S'organitzaran estades als centres de Salut Pública, participant l'alumnat en cadascuna de les seves unitats: Unitat d'Epidemiologia, higiene dels aliments, Salut Laboral i Programes de Salut, així com visites a institucions dedicades al control dels problemes de salut pública relacionats amb el sanejament bàsic i la inspecció sanitària dels establiments per al control de la seguretat alimentària i la salut laboral.
A la Guia Docent de l'Assignatura es despleguen l'estructura de l'assignatura, els objectius específics, els continguts, les activitats, la planificació i el cronograma corresponent al període de Pràctiques, així com els diferents tipus d'avaluació.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques externes		100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs en grup	75,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	**117,00**	

METODOLOGIA DOCENT

El document de Verificació estableix per a aquesta assignatura una càrrega de 19,5 crèdits ECTS que suposen per a l'alumnat un total de 585 hores de treball, amb activitats presencials (468 h.) I treball de l'alumne / a (modalitat docent no) de 117h. Donades les característiques de l'Assignatura, es planteja la utilització de la metodologia d'utilització de proves i situacions de simulació, la realització d'activitats que permetin dur a la pràctica els coneixements adquirits prèviament i les estades i treball amb la comunitat per facilitar el compliment de els objectius.A partir de la distribució temporal del pla d'estudis, i ateses les característiques de les modalitats docents proposades en el pla i tal com es pot observar en la següent taula, es plantegen per a l'alumnat:

o 70 hores de docència en modalitat Laboratori (Grups de 15 estudiants). Docència en laboratori a grups de 15 persones, en el qual es plantegen el desenvolupament i / o tutorització dels productes elaborats als tallers i seminaris, permetent la incorporació dels diferents procediments, coneixements, destreses i habilitats que configuren finalment el programa de la assignatura i que permetin l'aplicació pràctica dels continguts teòrics prèviament vistos relacionats amb els casos exposats (Utilització dels recursos informàtics, anàlisi de la informació existent, recerca d'alternatives i de referències bibliogràfiques que orientin el procés de l'Estudi Comunitari, identificació de recursos humans i materials. Identificació de

les característiques de la població, els recursos sociosanitaris existents i la necessitat de la coordinació en l'àrea. El coneixement de l'estructura, funció i organització del Centre de Salut Pública

o 20 hores de docència en modalitat Tutoria acadèmica de seguiment, que permetin el seguiment de l'alumnat en el procés d'aprenentatge i en la tutorització dels treballs sol · licitats.

o 378 hores d'estada en institucions sanitàries i en la Comunitat, que permetin d'una banda el coneixement dels recursos sociosanitaris i de l'altra la implicació dins l'equip assistencial i la interacció amb la comunitat.

AVALUACIÓ

Donades les característiques de l'assignatura, l'avaluació dels alumnes es realitzarà, d'una banda pel professorat associat de ciències de la salut (PACCS) i les / els professionals col · laboradors de pràctiques i de l'altra pel professorat responsable de l'assignatura, en base a:

1.Avaluació de l'alumnat per part del PACCS i dels professionals col · laboradors de pràctiques, que es realitzarà en base a:

- A) Puntualitat i assistència

- B) Integració de l'alumnat al centre

- C) Compliment de les activitats proposades en el pla de treball

2.Avaluació per part del professorat responsable de l'assignatura de la memòria final, en què es tindrà en compte:

- A) Normes generals per a la presentació de la memòria.

- B) Contingut de la memòria del grup de pràctiques

- B.1 Estudi Comunitari de Salut i desenvolupament comunitari

- B.1.1. Introducció

- B.1.2. Coneixement del territorio

- B.1.3. Fitxer comunitari: entrevista al representant d'un recurs comunitari o associació.

- B.1.4. Demanda i necessitats de la població.

- B.1.5. Bibliografia.

- B.1.6. Quadre sinòptic.

La descripció de les diferents ponderacions i criteris es desenvoluparà en el Programa Docent de l'Assignatura. Amb fins acreditatius, el PACCS i els professionals col · laboradors de pràctiques qualificaran entre 0 i 10 les activitats realitzades al centre de pràctiques, i el Professorat responsable qualificarà cadascuna de les activitats entre 0 i 10. D'aquestes puntuacions parcials s'obtindrà la mitjana aritmètica, la qual constituirà la puntuació final, tenint en compte que cal superar ambdues parts per separat per realitzar la mitjana.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- García Ferrando M, Ibáñez Jesús, Alvira F. El análisis de la realidad social métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza Editorial. 2000.
- Gita Sen, G., George A., Östlint P., Incorporar la perspectiva de género en la equidad en salud: Un análisis de la investigación y las políticas. OPS 2005 Disponible en: http://www.paho.org/Spanish/DD/PUB/PO_14_entire_book.pdf
- López de Ceballos P. Un método para la investigación-acción participativa. Madrid: Popular. 1998.
- Marchioni M. Planificación social y organización de la comunidad: alternativas avanzadas a la crisis. Madrid: Popular. 1997.
- Marchioni M. Comunidad y cambio Social: teoría y praxis de la acción comunitaria. Madrid: Popular. 2001.
- Martínez Navarro et al. Salud Pública. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana. 1997.
- Mazarrasa et al. Salud Pública y Enfermería Comunitaria. Madrid: McGraw-Hill /Interamericana. 2003. 3 volúmenes
- OPS. Funciones esenciales de la Salud Pública. 126 Sesión del Comité Ejecutivo. Washington D.C. 2000
- Sanchez Moreno, et al. Enfermería Comunitaria 1. Concepto de salud y factores que la condicionan. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana. 2000.
- Sanchez Moreno, et al. Enfermería Comunitaria 2. Epidemiología y enfermería. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana. 2000.
- Sanchez Moreno, et al. Enfermería Comunitaria 3. Actuación en enfermería comunitaria. Sistema y programas de salud. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana. 2000.
- Valles M S. Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis. 2000.